

førgebe for i Skjøftæderne mod en moderat Betaling at tilveiebringe en offentlig Skolegang, som gav en fylbigere Underviisning, end der ellers gaves i Almueskolerne. Den ærede sidste Taler fremhævede stærkt, at Bøndehøjskolerne efter hans Formening i Grunden vare noget mindre Helbigt og ikke det, man trængte til; i saa Henseende er jeg fuldstændigt uenig med den ærede Taler; jeg har den Anskuelse, at Bøndehøjskoler eller rettere sagt Skoler, der ere baserede paa at give Almue-ungdommen efter Confirmationen eller efter Dphøret af Skolegangen en udvidet Underviisning, ere absolut fornødne, navnlig naar man skal tænke sig Statens Borgere bibragte den Kundskab og Indsigt i Landets Forhold, som man maa ønske, at de have, naar de skulle tage Deel i den lovgivende Virksomhed; men det er ganske klart, at det vilde være en uberettiget Udvidelse af Forbringen til Stat og Commune, hvis man vilde forlange, at de selv skulde indrette disse høiere Skoler, Skoler for den voksne Ungdom. Det staaer mig fuldkommen klart, at disse væsentligt maa baseres paa de Privates egne Anstregelser, og at det er meget ønskeligt, om Forholdet kunde udvikle sig saaledes, at vi faae langt flere Bøndehøjskoler eller Skoler, som skaffe den Art af Underviisning, som jeg har tilladt mig at fremhæve som nødvendig. Jeg vilde ønske, at saadanne Skoler kunde tilveiebringes rundt omkring i Landet, men jeg kan ikke see Andet, end at dette væsentligt maa skee ved private Kræfter. Ved Siden deraf maa jeg imidlertid udtale, at naar først saadanne private Bestræbelser ere komne frem, og der viser sig Trang til, at de tages under Armen enten af Staten eller Communen, vilde jeg finde det usforvarligt, om disse ikke søgte at komme dem tilhjælp. Betingelsen for at Staten og Communen, navnlig Staten, kan søle sig kaldet til at komme dem tilhjælp, maa selvfølgelig være den, at de forvisse sig om, at denne Skole, dette Institut, denne Bestræbelse, som søger Understøttelse, ogsaa er værdig dertil, at en saadan Skole er indrettet hensigtsmæs-

sig — og her kommer jeg til det omtalte Punkt om Tilsynet, mine Herrer. Jeg kan ikke finde det urigtigt, at der fra Statens Side føres et Tilsyn med Underviisningen; jeg er saa langt fra at finde det urigtigt, at jeg tværtimod finder det absolut nødvendigt, og jeg har den Tro, at den Maade, hvorpaa Tilsynet nu er ordnet, paa ingen mulig Maade er saa slet og uheldig, som man næsten skulde troe efter den Modtagelse, Udtalelser i den Retning have fundet, navnlig i den ærede sidste Talers Foredrag. Jeg anseer det for meget naturligt, at Præsten har Tilsynet i Communen, da en væsentlig Deel af Underviisningsgjenstandene i Almueskolerne maa staae i Forbindelse med Religionen. Jeg troer ikke, at Forholdene kunne siges allevegne, eller endog saa blot paa de fleste Steder, at være saaledes, som man skulde troe efter den ærede sidste Talers Skilbring af det Die, hvormed Menigheden feer paa sin Præst.

Med Hensyn dernæst til det næste Trin af Tilsynet, saaledes som dette nu er ordnet, nemlig Amtsfoleldirectionen, har den ærede Folkethingsmand for Kjøbenhavns 2den Valgkreds (Brix) udtalt sig derom paa en Maade, som jeg ikke kan andet end fuldstændig billige. Han sagde nemlig, at denne er af det Slags Bestyrelse, som har vilde benævne med Navnet: juridisk Bestyrelse, en Bestyrelse, som har administrativt Evne, kjenner Lovene og de vedtagne Regler, og fuldstændig kan have Tilsynet med, at disse opfyldes. Men dette, at den fuldstændigt kan have Tilsyn med, at Reglerne opfyldes, er netop for mig det Væsentlige. Jeg feer nok, at den ærede Taler derefter tilføiede, at denne Bestyrelses Medlemmer ikke vare de Mænd, som i Reglen sysselsatte sig meest med de Bøer, som ere de befrugtende for Skolevæsenets Ordning, men i saa Henseende kan jeg ikke sige Andet, end at det synes mig meget helbigt, at disse Mænd, eller i det Mindste Fleertallet af dem, ere saadanne, thi jeg troer, det vilde være mindre helbigt, om det ikke var Tilfældet. Jeg vil iøvrigt slet ikke